

StV HE 149/2025 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen
liittyvistä laeista

Avosylin-yhtymä/ Perhehoitokumppanit Suomessa Oy
Tiia Perämaa

Lakimuutoksen tarpeellisuudesta

- Perhehoidon osuus on Suomessa varsin alhainen, vain 41 prosenttia (2024) kaikki sijoitukset huomioiden, verrattuna esimerkiksi Ruotsiin ja Norjaan.
- Perhehoito on Lapsen Oikeuksien Sopimuksen ja Lastensuojelulain mukaan ensisijainen sijaishuollon muoto. Perhehoidon ensisijaisuus ei tällä hetkellä toteudu Suomessa
- Perhehoidon hyödyt lapselle on tutkimuksella todettu. Hyötyjen vaikutus ulottuu pitkälle aikuisuuteen asti.
- Sijaishuollon rakenteellinen muutos, jossa perhehoidon ensisijaisuus tosiasiallisesti toteutuisi, toisi yhteiskunnalle selviä säästöjä. Perhehoidon kasvattaminen kymmenellä prosenttiyksiköllä säästäisi noin 100 miljoonaa euroa vuodessa
- Kasvatuksellisten keinojen käytön epäselvyys ja lapsen rajaamismahdollisuuden puute perhehoidossa on tunnistettu yhdeksi syyksi, miksi perhehoidon sijoitus voi katketa nuorisoiässä tavallisiin nuorisoiän rajaustarpeisiin.
- Kasvatuksellisten keinojen selventäminen ja niiden käytön mahdollistaminen valvotusti perhehoidossa on siten erittäin tärkeää

Kasvatuksellinen rajaaminen

- Perhehoidon vaikuttavuus ja hyödyt lapselle kytkeytyvät tavalliseen perheeseen ja perhe-elämään, siksi kasvatukselliset keinot eivät saa lisätä perhehoitajan tehtävän hallinnollista työtä.
- Turvallinen perhehoito alkaa perhehoitajan rekrytoinnista sekä huolellisesta valmennuksesta ja arvioinnista. Lapsikohtaisesti se varmistetaan perhehoitajan riittävällä ohjauksella ja tuella sekä lapsen edun valvonnalla
- Kasvatuksellisen rajaamisen ja rajoitustoimenpiteiden välistä eroa olisi hyvä pyrkiä vielä selventämään täsmällisemmäksi. On tärkeää, että kaikkia perhehoitoperheen lapsia voidaan kasvattaa samalla tavalla ja että kasvatukselliset rajaamistilanteet ovat ikätasoisia, kohtuullisia, selkeitä ja lapsen kasvua ja kehitystä tukevia.
- Esitettyä hoito- ja kasvatushenkilökuntaa velvoittavaa kasvatuksellisen rajaamisen sääntelyä tulee täsmentää. Mielestämme perhehoitajaa ei pidä velvoittaa mainittujen kasvatuksellisten keinojen käyttöön.
- Esitys sisältää mahdollisuuden mielivallan käyttöön sijoitetun lapsen kohdalla, mutta Perhehoitokumppanit Suomessa uskoo, että kasvatuseriaatteista, säännöistä ja perheen käytännöistä yhdessä etukäteen sopiminen ja niiden toteutumisen valvominen toisi turvaa kasvatuksellisten keinojen käyttöön perhehoidossa.
- Kasvatuseriaatteet, perheen säännöt ja käytännöt tulee lisätä kansallisten perhehoidon suositusten kautta perhehoitajan valmennuksessa, ohjauksen ohjauksella ja lapsen edun valvonnassa läpikäytäviin asioihin turvallisuuden lisäämiseksi.
- Perhehoitajien sekä perhehoidon parissa työskentelevien ammattilaisten koulutukseen tulee panostaa ja perhehoitajan ohjausta ja tukea lisätä.

Lopuksi

On tärkeää, että samalla kun mahdollistetaan erityisen vaikeasti oireilevien nuorten kasvatukseen ja hoitoon uudenlaisia keinoja, huomioidaan myös perhehoidon keinojen lisääminen sekä selkeyttäminen.

On vaarana, että laitoshoidon erikoistuessa ja portaita lisäämällä, lasten tarvitsevuutta aletaan arvioida vinoutuneesti ja sijaishuollon painopiste siirtyy entistä voimakkaammin laitoshoitoon ja siellä erityisesti erityis- ja vaativan tason yksiköihin. Tämä kehitys tulisi kyseenalaistaa. Suurin osa sijaishuoltoa tarvitsevista lapsista tulisi olla hoidettavissa perhehoidossa. Tämä on mahdollistettava perhehoitoa kehittämällä. Vahvasti tuettu perhehoito on hyvä esimerkki perhehoidon mahdollisuuksista.

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy kiittääkin esitystä perhehoidon huomioimisesta Lastensuojelulakia uudistaessa.